

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)
13 iulie st. v.
25 iulie st. n.

Este în fie-care duminică.
Redacțiunea în
Közép-utca nr. 395.

Nr. 28.

ANUL XXII.
1886.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$
de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România pe an 25 lei

Cântec.

Privind mereu spre Miramar,
Gândirea ți s'a 'ntors din cale-și;
Venețiană cu ochi galeși,
Vino cu noi; — hei! lopătar,
Intorțe-te spre Miramar!

Sub bolta verde de smochini,
Cupa-ți pe peptu-mi să se culce. . .
O! . . . tu nu știi cât e de dulce
Să fii iubit și să suspini
La Miramar pe sub smochini!

Blândețe raze din apus
Trimit târșia lor privire
Ca o cerescă invoire
La dragostea ce ne-am adus
În fața sôrelui de-apus.

Duiliu Zamfirescu.

Vișan.

(Amintiri)
(Încheiere.)

Mama eră o cochetă rea și neinduplecată, care chinuia pe tata și-i făcea ȃile negre pentru ori ca lucru. N'avea chip, bietul tată, să spue o vorbă unei slugi, să dea un cățel jos depe scaun. Scandalul era gata. Din prostyle și din oficioșule nu-l mai scotea. Tăcerea lui o aprindea și mai reu. Dcă voia să plece, când îl ocără, ca să n'o mai asculte, o apucau nevricale și spârgea oglinșile. Nu cred să-l fi iubit vr'odată pe tata și nu șciu de ce s'au mai luat acești ômeni, de sigur pentru nenorocirea mea. Avere avusese și unul și altul. Ea iș luase tôte drepturile și tôte libertatea și bietul tata vedea multe, închidea ochii și nu ȃcea nimic. Dar umilintșile și rușinea îl mistuiau amarnic. . .

Ce slab ajunsese în urmă — eră mai mult o umbră de om! — într'o ȃi a închis ochii, ș-a pus sfârșit durerilor. L'au dus la grôpă și mama ținea o batistă la ochi ca să-și ascundă nepăsarea. Și din ce în ce mai crudă și mai fără 'ndurare a fost cu mine. Tôtă pricina eră că sêmênăm cu tata, pe care ea nu-l putuse suferi. Neajunsurile ei, golul ce incetul cu incetul se făcea în giuru-i, anii ce avuseseră obrăznicia de a-i trece peste patruȃeci, mijlôce din ce în ce mai grele și mai neizbutite de a-i ascunde migre-

nele ei, increțiturile vinete de pela ochi . . . tôte, tôte se spârgeau în capul meu și eu le răbdam ca un căne, pentru că atăta lucru moștenisem dela tata, Dȃeu să-l ierte. Și tôte aceste gândiri imi inferbentau capul și imi invrăjbiau inima. . . Durerôsele aduceri aminte cădeau ca niște ace cari imi spârgeau fiera și me umpleau de venin. Stam așa răȃemat cu côtele pe măsă și têmeplele imi svâcniau ferbinți sub pumni. De odată mi se făcû gol în cap, și nu mai gândii nimic. Apoi o idee grôznică imi scăpără prin minte și me infioră. Simții în trup ceva rece, pare că-mi trecû prin inimă lama unui cuțit. Spăimântătôrea idee me săgetă din nou și erăș se întôrse, până ce cu îndârjire mi se infipse ca un piron în cap și atunci mi se părû așa de firească, așa de dréptă și la locul ei, încât creȃui că m'am născut cu ea și nici odată nu me părăsise.

Deschisei saltarul, unde imi mai păstram câteva lucruri apucate dela tata, luai revolverul, i aședai cartușe în tôte cele șese țevi și mi-l pusei frumușel în buzunarul surtucului. Când m'am sculat dela măsă, eram senin ca un copil de patru ani. Începuse a amurgî. Nu mâncasem în ȃiua aceea, dar nu-mi eră fôme. Mănilor imi erau reci și gura amară uscată, ca de friguri.

Me plimbai puțin prin odaie, apoi imi luai pëlăria și eșii. Iți mărturisesc că nu eram de loc mișcat. Ceea ce eră să se întêple mi se înfătoșă ca ceva, care trebuie să se întêple și care n'are cum fi altfel. Mi se părea că viêta nu mi s'a dat decât numai pentru cêsul acela, și numai pentru fapta aceea. Ce a fost mai înainte și ce eră să mai fie după aceea, eră ceva, care nu ma' ținea de mine, cu totul străin și cu desêvirșire indiferent în ôra aceea. Se aprinsese luminările. Slugile erau în ropotele bucătăriei. Se așteptau musafiri la măsă. Am trecut printr'un coridor lung. În sofragerie se audiă șgomot de tacămuri.

Tiptil, pe vêrful picioarelor, m'apropiai de odaia mami, me aplecai și privii prin brôșca ușei. Ah, am simțit în clipa aceea o bucurie selbatică și fără sêmên, care m'a resplătit de tôte chinurile indurate! Ea sta la oglindă, între doue luminări aprinse și iși potrivea pêrul. Să pipăia pe creștet, pe têmeple, iși udă degetul în gură și-l petrecea incetșor pe sprincene, pe gene. . . Bieta mamă! . . . eră să aibă lume în sêra aceea! Imi apucai revolverul în mâna dréptă și cu mâna stângă deschisei ușa. De sigur a inspăimântat-o înfățișarea mea, căci a țipat, — dar numai atăta i-a fost — n'a mai avut timp să facă o mișcare, i-am descărcat cele șese focuri în cap, în șir, fără să tremur, c'o sete și c'o desfêtare, pe care dta de sigur, nu vei

pricepe-o nici odată. Creșcea înima în mine cu fiecare glonț sburat din țeve. A, domnule așa fi vrut să aibă o sută de vieți și să i-le sting pe toate! Am suflat în luminări, și băt de fericirea crimei mele, în întunericul adânc al morții și în acel miros ce me desfătă al prafului de pușcă, m'am simțit mare și fericit ca un Dumnezeu! . . .

Dta zimbești — fără indoelă că nu poți crede acesta — dar așa a fost. Tot ce s'a petrecut în urmă, mi-a fost indiferent. N'am mai știut nimic, nici de acel amor care mi s'a stins așa de-odată și dela sine, fără să știu când și cum, fără să-mi pară reu vr'odată, nici de cealaltă lume.

Pentru întoia oră me mai mișcă ceva de atunci: faptul că mâne ai să pleci și că poți n'avem să ne mai vedem. Și acum spune-mi drept, nu-i așa că me desprețuești? . . .

Nici vorbă, ceea ce aușisem nu putea să me lase neturburat și-mi sdruncină reu părerea bună ce-o aveam despre el. Această stranie povestire a crimei lui ce-mi răpăi în auz ca o grindină, eră pré neașteptată, ca să-mi pot da semă de ce simțeam în momentul acela. Eră ceva de nebun și de om fără inimă în totă istoria acesta. Dar me grăbii a-l incredință, că ea nu-mi slăbiă câtus de puțin dragostea mea pentru el; fiind că a doua și diminetă trebuiă să plec, despărțirea noastră în ziua aceea a fost mai mută și mai tristă decât altă-dată. Erău tăceri lungi, în cari ochii noștri se pădău de a se întelni, și uneri gândurile mele par că se loviau de ale lui și tresăriau. Când a sunat clopotul, ne-am strins mânele, amuțiti de durere. Să nu me uiți, mi-a dis c'un glas stins și sfășiat de plânsul ce-i inecă ochii. . . .

III.

Noptea eră senină, luminosă și nu-mi eră somn de loc. Cu lumina aprinsă, stam la ferestră, priviam trist la geamul lui Vișan și me gândiam la densusul. An stat așa multă vreme, poți că eră mediul nopții. Intr'un moment mi se pără că zăresc un cap ivindu-se la geamul din castel. Gândii că eră el și me dădui mai aprôpe de ferestră. Capul dispără, apoi erăș se arată și stete acolo, nemișcat, lipit de geam, fără să-l pot distinge bine vr'o doue minute. Dar de-odată sbucni în tăcerea nopții detunarea unei arme. Remasei trăsniț ș-un tremur grozav me apucă. Trimbița de alarmă cutremură castelul și grupe de soldați alergau pela posturi. Gardianul de nopte bătă la ferestră directorului și-și debe raportul. Lam ascultat amețit de grôză: La camera nr. 7 s'a tras foc intr'un arestant care se suise pe ferestră . . . a fost somat de trei să se dea jos și nu s'a supus. . .

— Bine, vom vedé mâne. — respunse directorul. Nu știu dec-am mai dormit în noptea acea.

A doua și s'a constatat casul și s'a incheiat cuvenitul proces verbal, în care se dicea, că în noptea trecută, pela ôrele 12 arestantul Vișan Alesandru s'a sculat din pat și s'a suit pe ferestră. Soldatul ce eră de gardă la ușe, i-a strigat de trei ori să se retragă. Arestantul nu s'a supus și soldatul l'a impușcat, »conform regulamentului.«

A. Vlahuță.

Fata popii.

— Roman în 2 tomuri. —

(Urmare.)

Urcam de asta se miră și popa Tanase, când etă că sosi 'n aretul birtului. Acolo apoi se miră și mai mult, încât i stătă mintea pe loc. Nici nu se putea pricepe cu una cu doue ceea ce află el acolo.

Vedënd schimbarea mare 'n sat, popa Tanase doriă să 'ntrebe de cineva, că cine a pricinuit lucrul acesta mare? Că doră nu pentru alegerea de popă s'a impodobit așa satul! Că și de altă-dată s'a mai ales acolo popă, dar nici odată nu s'a făcut așa ceva.

Dar nu vedea pe nimene. Nicăiri nici un suflet de om, par că tot satul ar fi mort.

— De bună semă s'or fi adunat toți la birtul cel mare, să-și facă chef! — iş duse el.

Și eră convins, că acolo va găsi un cârd de ômeni, că nici odată n'a vinit el în satul acesta, să nu fie birtul plin și să nu mai stea și p'afară niște ômeni.

Dar când sosi în aretul birtului, ce să-i vedă ochii, séu mai bine, ce să nu-i vedă? Din birt nu se audieau recnetele obiçnuite, ba nu se audiea de fel nimica, nici un strigăt, nici un cântec, nici o vorbă, nici un glas, nimic, eră tăcere, par c'a ars birtul; ba nici înainte birtului nu zări ômeni. Numai birtașul ședea pe laviță posomorit și debelat.

Sosind la birt, popa Tanase opri trăsura și 'ntrebă pe birtaș:

— Dar ce-i, Șmule? Doră ț-ai închis birtul?

Șmule eră un om sumeț. Când a vinit în Valea-mică, a fost sărac ca vai de el. Un unchiu al lui i-a dat doi zloți să-și cumpere niște negoț, ca să 'ncepă ceva. El ș-a cumperat mênunțușuri de cari au trebuință sătenii ș-a început să umble cu luerul pe sate. De atunci a trecut vreme multă. Șmule s'a imbogățit, ș-a cumpărat casă, pământuri multe și el singur ține un dascăl pentru pruncișei. Și fiind că s'a imbogățit, se credea în drept să fie sumeț, căci după părerea lui, numai acela e om care are parale.

Acuma el nu voiă s'audă când cineva îl numiă »Șmule.« numai solgăbireul avea privilegiul să-i dică așa; alții și mai cu semă poporul, trebuiă să-i spună »jupâne« și nevetei lui »jupănesă,« că decă nu, apoi din »proști« și din »măgari« nu-i mai scotea.

Aușind el acuma, că popa i-a dis numai »Șmule,« se simți atins în sumeția lui și-și propuse să 'ntorcă popii imprumul.

Abiă ridicându-și pëlăria plină de unsore, i respunse dară:

— Ba, popă!

Părintele Tanase, la rândul seu se simți și el forte jignit, că birtașul își iertă să-i dică numai »popă.« Nu pentru că acela întoia oră ar face acesta; căci de câte ori popa își petrecea la birt cu ômenii, aceștia și jidanul i spuneau numai »popă:« acuma inse i eră rușine, căci audiea și fiica sa.

— Nerușinatule! — murmură el între dinți și eră p'aci să-i tragă o sfântă palmă; dar atunci se făcea și mai mare scandal; află dară mai cu minte să 'ncepă pe altă cordă:

— Cum nu-i dară nimene 'n birt, Jupâne!?

La acesta vorbă, birtașul se sculă depe scaun, făcū doi pași spre popa și-i respunse:

— Astădi e mare serbătore, părinte.

— Dar de altă-dată tocmăi în serbătore mari aveai mai mulți ômeni în birt.

— S'a schimbat vremea, părinte. Acuma ômenii au alte obiceiuri.

— Nu mai dice! De când?

— De când Tôder al Nuțului a fost la ruga din Teiul-mare.

— Ce fel! Doră de-acolo a adus el ômenilor alte obiceiuri?

— Așa se vede. De când a fost acolo, s'a schimbat cu totul. Pân atunci umblă și el des p'acii, dar cum a vinit acasă, a încetat să mai vie, ba și pe alții i ademeneșce să nu vie, că p'acii îi așa ș-așa, că beutura mea otrăveșce, că cel ce umblă la cărcimă,

ajunge la sapă de lemn, că omul cinstit șede acasă și lucrează.

— Și oamenii?

— Au început să stea pe gânduri. Tocmai atunci s'au vândut cu doba pământurilor unui om care mi-a fost dator. Eu am cumpărat ș-aceste ca și celelalte. Ce să faci, decă ți-i dator și nu vré nimene să plătescă! Tóder al Nuțului s'a folosit de privilegiul acesta ș-a dis oamenii: »Vedeți, că-i adevărat ce v'am dis!» Ei n'au mai stat pe gânduri, s'au convins și d'atunci au început a vini mai rar prin birtul meu; ér astăzi, precum vedeți, nu-i aci un suflet de om. El a dat poruncă să nu cuteze nimene a-mi călca pragul.

— Că mare om s'a făcut Tóder al Nuțului!

— Mare ȕeu! Ș-apoi nici nu-i el singur, care a început să sparie poporul cu mine. Mai are trei ortaci cari au fost cu el la ruga aceea. Ș-aceștia i ajută grozav. Ș-acuma au lătit vestea prin sat, că cel ce va merge astăzi la birt, mâne va fi dus cu sila la școlă și pus să n'vețe de-alătura pruncii. Nici n'a vinit nimene.

La aceste vorbe popa nu se putú răbdá să nu zimbéșcă. Acuma pricepea și el pentru ce n'a găsit pe nime la birt. Nici nu se putea altfel. Amenințarea éră grozav de rușinătore.

— Dar bine, — ȕise el in sfērșit, — la ce se face astăzi așá mare pregătire? Că dóră nu vine vládica la alegere?

— Fireșce că nu vine; dar Tóder al Nuțului ȕice, că așá se cuvine la o alegere de popă, unde se aduná atáta oameni cinstiți. Asá a vėđut el că se face și la Teiul-mare.

Popa Tanase tăcú o minută, apoi incheiá:

— Nu te superá, că n'are să ție asta mult așá. Nu se póte ca un plugar să conducá satul. Dar acuma sănătate bună!

Și după vorbele acestea spuse cocieșului să máie și căruța porni.

Numai atunci i ȕise Rachila:

— La ce-ai stat de vorbă atáta vreme cu jidanul acesta?

— Șcii vorba, că nu strică s'aprinđi câte odată și dracului luminá! Omul acesta ne-a fost și ne póte fi de folos, Mi-i bun cunoscut.

— Am vėđut. T'a ȕis numai »popă.»

Părintele își mușcă buzele și respunse:

— Numai din glumă.

— Pėcat că-i ierți asemenea glume. Preutul trebuie să-și păzescá toldėuna vaza.

Tocmai atunci căruța se 'ntórse spre strada ce duce la biserică. Saveta, ca să taie convorbirea ácēta neplăcută, ȕise arătând spre biserică:

— Etă ce de oameni!

Părintele Tanase la rėndul seu se bucurá, că Saveta a intrerupt convorbirea lor, care il jigniá fórte. El a vinit acum să respire gândurile Rachilei, ca astfel să póta și el resullá 'n tihnă, ér nu ca să se necășescá și mai mult. Grăbi dar și el să 'ndrepteze 'n altă parte convorbirea:

— Uite, uite, minunea pământului!

La vorbele aceste el arátă cătră biserică, unde éră o mulțime de oameni, bărbăți și femei, toți imbrăcați in haine curate și așteptând in tăcere.

Popa Tanase urmá:

— Puteam să cred, că se póte ș-aici atáta curățenie; dar nu-mi puteam intipui, ca glóta ácēta să stea, fără să facă tololoi.

Abiá ȕise aceste, etă că zări pe Tóder al Nuțului, care s'apropiá de căruța și n'cepu:

— Bine-ai vinit, părinte! Poftim la parochie, acolo s'aduná domni. Căruța și caii s'or aședá 'n alt loc. Un fecior va arátă cocieșului, unde.

Și 'ntorcėndu-se cătră popor, ȕise unui flăcáu:

— Mėi Flore, să duci cocia părintelui la Nichifor al lui Nichita.

Părintele Tanase, de uimit ce éră, nu putú să ȕică nici o vorbă.

Rachila grăbi dar să respundă:

— Mulțămim dtale, dar noi avem loc unde să ne ducem. La dascălul.

Tóder al Nuțului surise:

— Acolo nu mai puteți, că-i plină tótă casa. N'am șciut că viniți ș-am aședat pe alții. Au și vinit toți.

— Ați aședat! — se mirá părintele. Dar pân' acuma n'a-ți avut obiceiul acesta.

— Că n'am șciut, c'așá se cuvine. Acuma șcim ș-am făcut. Am aședat toți străinii pela casele mai de Dómne. Să vėđă, că și valeneni încep să șciá că ce-i bunacuiință. Har Domnului, avem mulți óspeți. Numai pe protopopul il mai așteptăm. Poftim, părinte, la parochie!

ȕicėnd aceste, se depărtá iute și alergá la altă căruța, care tocmai atuncia soși.

Părintele Tanase n'avú in cotro, decăt să mėrgá și să descalece unde i-a spus Tóder al Nuțului.

Casa parochială éră impodobitá frumos și plină de óspeți. Acolo se aflá părintele Aron din Teiul-mare, părintele Movilá din Riureni, avocatul Cornean din Teiul-mare, ba și notarul Cănepan pe care de mult nu-l vėđurăm, precum și alții, mai toți cu soțiile lor.

Părintele Tanase, cum fi vėđú, indatá băgá de sémă, c'aicia n'a vinit in loc bun, căci oamenii ácēștia nu sũnt de-o pânză cu el, ba unii il uresc grozav. Dar a se retrage nu mai putea, căci éră pr bătător la ochi, descălecá dará, dimpreună cu Rachila și Saveta și se mestecará intre ceialalți óspeți.

Rachila încă nu se aflá bine intre acești oameni. Nimene nu se apropiá de ea. Decă nu éră Saveta, n'avea cu cine să vorbescá. Acēta o necășiá grozav și ȕise:

— De ce-am vinit noi aici!

Saveta nu șciú să facá un ce mai potrivit, decăt s'o chieме 'n grădină, ceea ce și Rachila primi cu bucurie și eșirá.

Intr'aceste popa Tanase își dete silá să fie vesel, ca nu cumva ceialalți să vėđă că șede ca pe spini. Vorbiá mai cu unul, mai cu altul, făcėnd câte o glumă nesărátá; dar toți i respundeau pe scurt și glumele-i nu făceau nici un efect.

Vėđėnd că trėba nu merge bine, cređú că va fi mai bine să eșá printre popor, să stea de vorbă cu sátenii până ce va sosi protopopul.

Tocmai când dete să iėsá, deschise ușa Vasilica Lupului din Teiul-mare, dănd binețe celor din lăuntru. Aceia il primirá prieteneșce, i strinserá mâna și n'cepurá să vorbescá cu el.

Popa Tanase stete o clipitá 'n prag și-și ȕise amărit:

— Etă ce ți-s oamenii! P'un plugar il primesc cu cinste; ér cu mine nici nu vor să stea de vorbă. Lasá, că ve plătesc eu!

Și eși.

(Va urmá.)

Iosif Vulcan.

Balade poporale.

— Din giurul Născėdului. —

IX.

Petrea Bradului.

ȕn piciorul vėntului,
Sub umbra mălinului.
Căntă Petrea Bradului;

Ș-așă cântă de cu jele,
 Incât frunța totă piere;
 Ș-așă cântă de duios,
 Incât frunța cade jos;
 Nime 'n lume nu-l aude,
 Numai mamă-sa din curte;
 Numai ea îl audia.
 Și din grai așa dicea:
 — »Dragul mamii, feciorele,
 Ce cânti tu așa cu jele?
 Dragul mamii fiu frumos,
 Ce cânti tu așa duios?«
 El din gură cuvântă:
 — »Eu, maică, cum n'oi cânta?
 Când de-acasă am plecat,
 Eu, măicuță, am lăsat:
 Holdete nesămănate,
 Măndrele-mi nemăritate;
 Dar acum la renturnat,
 Eu, măicuță, am aflat:
 Tôte holdete culese,
 Tôte măndrele alese.«
 — »Dragul mamii, feciorele,
 Nu cântă așa cu jele:
 Dragul mamii fiu frumos,
 Nu cântă așa duios;
 Că mai sânt in lume fete,
 Mai frumoșe, mai șirete;
 Mai cu nume, mai cu stare.
 Cari astéptă măritare;
 Merge-vei și li-i peți.
 Dorul ți-l vei moleomi!«
 — »Fie, maică, câte stele,
 Dēcă nu-s măndrele mele;
 Cele nalte, sprintenele,
 Care m'am iubit cu ele!«

Iuliu Bugnariu.

Vrăgitoarea.

— Novellă de *Carol Emil Franzos*. —

(Urmare).

Multămese frumos. — dîse luon ridicându-și peleria depe cap. — Inse dēcă totuș, acum la tot casul este bine, că dta ai vinit: noi avem lipsă de dta, pentru că contra unei vrăgitoare, pôte ajuta numai un măiestru de vrăgitori și dta trebuie să ajuti sermanului nostru domn. — și luon suspină greu, apoi adause »bunul nostru domn Henrich este vrăgit.

— Și cine i-a făcut asta? — întrebai luându-mi un aer posomorit.

— Brunela, Aniula, mica țigancă pe care s'o bată Ddeu: duminică a sosit dnul nostru, luni s'a legat de dēnsul și eri a fost atât de vrăgit încât îți eră mai mare mila de dēnsul, da, ne eră milă la toți, in fine ați s'a și cununat cu dēnsa . . . apoi începă a bate caii mănuș, cari sigur la tôte astea nu purtau vina.

Ho, ho! cugetai eu, a dat Henrich atât de curând uitării frumoșele grisete și pe princesele cele mari pentru așa persoană necultă? apoi întrebai: Cum s'a întâmplat acēsta? Inse luon devini tot mai supărat, apoi adause:

— Iertați-me dle, dta ca un vrăgitor, fără a-ți spune eu, șcii totul și apoi încă eri am fost amenințat din partea ei, că me va prefaca într'un măgar, cugetă dta! într'un măgar cu patru picioare și cu urechi lungi. De cumva dēnsa află ceva despre cele ce am vorbit acum' și me străformă într'adevăr. . . Sântă Maica Domnului, ce va dice atunci biēta nevēsta

mea Xeina?! De aci poți vedē bine și dta, că va fi mai bine dēcă nu voi mai vorbi!

— Iuōne — i dîsei eu — dēcă Aniula te va schimbă într'un măgar, eu îți promit, că-ți voi redă erăș stătura ōmenēscă! Tu șcii că eu pot s'o fac acēsta! Și acum istoriseșce-mi pentru ce te-a amenințat ea cu acēsta?

— Bine, — dîse luon, — inse nu mai mult dēcât acēsta. Așă dar asta a fost eri la amicd, când a vinit dl conte jos in curte și ea cu dēnsul, se n-țelege, el nu se mișcă din loc, dēcă nu merge și dēnsa cu el! Cel din urmă plugar s'ar rușină a merge împreună cu așa o țigancă, lui inse nici că-i pasă, el, patronul bisericii, el un posesor atât de avut. Nu pôte fi altcum, dēcât că e vrăgit, eu nu vreu să dic alta. Așă dar el me strigă pe mine »Iuōne« tu vei prinde caii la calēsa de călătorie și te duci la Stanislanow« apoi mi-a dîs să întreb de on. dn. Așă mi-a dîs el și Ddeu să me ierte, acēsta a fost o comisiune curiosă! A întrebă e ușor, inse cine să-mi respundă?! Jidanii nu v'au cunoscut, policistul de asemene și nici chiar dl oficial dela stațiune cu căciula cea roșie nu mi-a respuns alta dēcât: »Un vrăgitor bătrân? De mine să fie, dēcă va vini va fi aci!« așa m'am decis să strig numele dtale îndată ce voi vedē sosind calul cel de fer. Șintr'adevăr acēsta mi-a folosit! O eu. . .

— Și ce-a fost cu Aniula?!

— Așă dēu! Așă dar după ce am primit ordinul dlui conte, am respuns: prē bine și cu asta am plecat cătră grașd; trecēnd pe lângă țigancă, de-odată imi strigă ea: »Mēi prostule!« — cugetă dta, eu un prost — »pentru ce nu-ți iei peleria jos inaintea mea, dēcă tu te vei arată încă odată așa grobian, să șcii, că am să te prefac într'un măgar!« Cugetă dta, eu să salut pe-o țigancă, eu un creștin, un austriac, deci eu am mers in calea pe care am fost plecat, ce să veđi inse? »Henrich, strigă ea. . . (și într'adevăr in fața lui luon se vedea mânia) Henrich, el trebuie să me salute numai dēcât!« Și domnul meu me chemă îndērēt și-mi demândă să o salut, eu am ascultat. »Încă odată!« strigă ea. »Încă odată!« repeți dl conte și eu fui silit să o salut și a doua ōră, pe lângă acēste ce a fost mai mult, toți servitorii din curte se uitau și rideau. »Și a treia ōră!« strigă ea. Eu inse întorcēndu-me cătră domnul meu am dîs: prē on, dle conte, eu sânt in serviciul de surugiu in curte, er nu ca saluator și cu acēste i-am făcut o adâncă inchinaciune și am plecat spre grașd. Ce făcū inse vrăgitoarea?! »Henrich!« strigă ea tremurând de mânie, »acest sânge de căne de pedepsă are să stea in genunchii in arșița sōrelui jumătate de ōră.« Și eu — aci se mai inecă luon de mânie încât abia putea rosti cuvintele — eu . . . am . . . fost . . . silit . . . să ingenuchiez pe pardosela . . . curții . . . jumătate de . . . ōră.« Apoi începū a-și resbuna asupra bieților cai cari o luară in galop ca selbateci și astfel pe un timp indelungat ni s'a intrerupt conversația.

Noi mersem un timp in direcțiune spre ost, apoi cătră sud-ost: regiunea eră plină de coline; din ce mergeam inse mai departe, deviniă tot mai șes. Câmpiile lucrate se schimbau cu pustiurile neroditoare și cu cât deviniă șesul mai întins și locul mai neroditor, eu atât apăreau mai dese mocirlele in calea noastră.

Eră o dî ferbinte, sōrele ardea grozav, pe drum eră puțină vieță. Ne-am întēlnit cu un popă gros și cu preutēsa ce sēmēnă forte mult popii și cu doi copilași mici grășulii, la trāsura erau inhamati 3 bieți de cai ce abia se mișcau trăgēnd după ei trāsura in care eră aședată șānta familie.

Mai incolo am ajuns un transport lung de cară,

BCU Cluj / C. J. Library

pe cari eră încărcată sarea ce o duceau în Rusia. Căraușii cari erau Ucranieni și Chumani, mergeau împreună cântând în chor trista poezie despre Țarina cea frumoasă:

»Numai stelele și priveghietorele au vădut,
Cum în locul negru o au repus;
De-atunci suspină priveghietorea dulce,
Er steluța mică de frică strălucе.»

Și sunetele sburau în depărtare prin aerul ferbinte și liniștit.

Într'o cărcimă simplă de câmp am făcut popas, cărcimarul, un jidan, ca pretotindinea în Podolia, avea numai puțină proviziune, precum: pâne, oue și rachiu, din cari și cu cari am fost siliți să ne îndestulim, er apoi timpul celalalt cât am fost siliți să stăm acolo, din cauza căldurei prę mari, l'am sacrificat deului Morfeu în brațele căruia am fost legănați până când caii au avut bunăvoința a ne deșteptă cu tropotul și nichezatul lor.

— Este curat noroc, — duse Iuon, — că cel puțin doi din societate au ramas deștepți.

Sorele eră aproape spre apus, când am plecat eră; în lumina lui șesul apărea în o colóre galbănă-roșie, sēmănăturile aurii. Eră tocmai timpul secerii și peste tot locul eră plin de muncitori.

— Ddeu să binecuvinte munca! — strigă Iuon cătră muncitori și aceștia i răspundeau: — Ddeu să binecuvinte călătoria!

Pecând sorele se vedea ca un glob roșu la marginea orizontului, am trecut pe lângă cei trei stejari, unde se desparte drumul ce duce cătră Gonisko de cel ce duce cătră Chorostow. Poporul îi numesce »stejarii țiganilor.« pentru că aci toți țiganii se posteză pe 2—3 zile, și de aci întreprind mișelile lor. Aci am dis lui Iuon să stea și am mers sub acei arbori; nu me simțeam chiar bine, în ochi simțeam o durere ardetore; mi-am adus aminte, că pe când eram copil mic, am călătorit odată cu tatăl meu pe acolo, și chiar în locul acela s'a fost rupt osia dela trăsura; mi-am adus apoi aminte, că acolo eră un lagăr de țigani între cari eră și un faur care a reparat trăsura respective osia și că o țigancă bătrână, pe lângă toate refuzările tatălui meu, nu s'a lăsat până ce ne-a dat de noroc. Par că-i vęd și acum fața de vrăgitoare sbărlită brunetă, cu niște ochi ardetori. Tatălui mei i-a profetit vietă lungă și mie mult noroc. Inse în amēndoue a mintit.

Din visele mele dureroșe m'au deșteptat niște voci plângătore de copii; pe drumul dela Chorostow vinia un car de țigani. Mai mulți copii murdari și desbrăcați se grămădiau pe lângă mine, vătându-se și strigând după cum e datina acestor insecte negre, căroră pentru ca să scap de dēsele, am trebuit să le arunc câțiva bani de aramă și apoi m'am urcat în trăsura, aruncându-mi încă odată privirea asupra lor și a carului ce urmă, am observat, că la acel car nu erau înhamăți niște cai, ci în locul acelora trăgeau acel car un moșneg cu o față increțită, un pēr sburlit și niște ochi pētrunđetori și lângă el un june superb, tare, înalt și elastic, cu o mustetă rescuită și o față roșie-brună, cel mai voinic băet de țigan ce s'a luat vr'odată la fugă după vr'o trăsura sęu care a furat vr'un cal.

Ei s'au oprit sub stejari și privind mai târđior înderēt, cortul eră deja gata. Înaintea mea se ridică înse castelul Gonisko, întraurit de razele roșietice ale sōrelui de sēră, mi se părea, că nu este mai departe ca un pătrar de oră.

— Șesul te minte, — duse Iuon, — mai avem încă un mil și jumătate. Eră deja nōpte când am ajuns dinaintea castelului, oprindu-ne înaintea unei case

mari albe, care eră zidită înainte cu vr'o 20 ani în stilul casarmelor, fiind că vechiul castel a fost ars. Fedor, servitorul de odaie, vechiul cunoscut, mi-a deschis ușa dela trăsura, er în antișambură, care eră luminată, m'a întâmpinat Henrich, cu carele, fără a putę vorbi ceva, stam îmbrătoșați ca odinioră sub lag, ca și când cei 12 ani lungi ar fi fost numai o di.

Ochii noștri deveniseră umeși.

— Omule! — imi duse Henrich voios, — tu arăți atât de bine, încât chiar și părintele Marcelin te-ar invidiă.

Durere, eu nu-i puteam adresă niște cuvinte atât de vesele. O Dōmne! Ce au făcut grisetele și prinsesele din Henrich amicul meu! Statură înaltă, ținuta lui inse ca a unui somnoros, ochii cei odată atât de vii păreau obosiți și împăinginiți și pērul lui frumos castaniu încăruntit. . . El mi-a ghicit cugetele.

— Iubite june, — imi duse el cu o prefacere comică, — nu cumva ai învățat teologia morală ori retorică?! Numai acum nu. . . Predică morală, a voit el să ducă, inse în acelaș moment se auđi o voce sonoră din catul prim, ce sēmēnă cu ciripitul unei paseri.

— Henrich, Henrich! Vino curēnd în sus! Lasă pe nebunul acel de vrăgitor bătrân și vino!

Henrich ridea ca nebun și chiar și bătrânul și nebunul vrăgitor trebuia să suridă.

— Henrich! — se auđi vocea încă odată, Aniula se ureșce singură și decă tu nu vii la dēnsa, așa. . . . Și iute ca cugetul se auđiră pașii ușori ce viniau pe trepte la vale și. . . o ființă admirabilă eră în brațele lui Henrich privind-me mirată cu ochii ei mari și strălucitori.

Da, eră o ființă admirabilă, par că o vęd și acum înaintea ochilor, frumoșă ca un pecat, cea mai frumoșă drăcoică ce a călătorit vr'odată pe pământ, îmbetând capul bieților muritori cu apă rece, frumoșă ca o deită măniosă. Cum să v'o descriu eu? Cugetați-ve pe cel mai renumit pictor, a tuturor timpilor, care a zugrăvit idealul seu în care se cuprinde: frumșeța, dulcēța, armonia și tot ce natura pōte produce mai frumos și acest chip de-odată ar părăsi cadrul și v'ar sta înainte în realitate umblând încōce și incolo. . . Sęu cugetați-ve un foc, o flacără, care numai decăt ș-ar luă stătura de fată, cu toate aceste inse omul vede focul și flacără lălfăitoare, și pe aceste încă le-ar întrece, pe scurt: eră o fată de țigan minunat de frumoșă de 15 ani.

Iuon, carele tocmai ducea geamantanul meu, me privi întrebător, ca și când ar fi voit să ducă: Ei și? este o vrăgitoare? Omul nu eră așa prost după cum arată exteriorul! aceea eră într'adevēr o vrăgitoare, și încă una din cele mai periculoșe. Acesta am simțit-o eu și am vędut-o la Henrich, carele eră afundat deja până peste urechi în afurisitul de vraj, acesta am observat-o din focul nebun cu care a prins-o în brațe strîngēnd-o la peptul seu.

Ea-și întorse capul și me privi un moment și privirea ei ardea în a mea, apoi se desfăcu din brațele lui Henrich, sări odată, de doue, de trei ori în giurul meu strigând și riđend ca o nebună: Hahaha! acesta vrę să fie un vrăgitor! . . . Hahaha! gros! roșu! tiner! Hahaha! . . . acesta e o nebulie, eu pentru nebulia ta trebuie să te sărut.

Și ducēnd aceste, sări spre mine și me sărută pe buze, trecēndu-mi sărutul ei ca o ferbințelă ardetore prin corp. Eu am voit să o împiedec și — jups! pe obrazul meu căđu palma ei cu așa țarie, încât imi jucau stelele înaintea ochilor. În acelaș moment primi și Henrich una peste obraz și apoi urmă o duzină de sărutări lungi frenetice, pe cari Henrich le sorbiă cu atăta lacomie, ca și un vampir ce suge

sângele, apoi simții éráș buzele ei atingând pe ale mele și tot atunci simții și mânilor ei încleștate de urechile mele pe cari mi-le strîngea ca în niște șurube în pumnii ei mici și negri, causându-mi o durere destul de simțiveră, în fine lăsându-mi bietele urechi ére libere, începú să ne ridă în față și apoi apucă fuga pe scară și noi ómeni crescuți fugieam în urma ei pe trepte la deal și prin coridor ca niște nebuni, până când mai fără resuffare am fost siliți a ne opri într'un salon mic unde o aflarăm ședend jos în mijlocul odăii pe un tapet avend în giurul seu o multime de flori de câmp ce erau deja veședite.

— Auđiți, — ne primi ea luându-și manierele și fala unei princese, — voi veți ședé numai decát, fiecare câte într'un unghiu pe pámént, tu Henrich acolo, și tu vrăgitorule lângă balcon.

Și noi? începurăm să ridem cu hohot, inse ascultarăm chiar ca niște copii de școlă și ne aședarăm fiecare în unghiu arátat. Eră ceva comic și necuviincios pentru noi și cu tóte aceste fuserăm siliți a face. Eu singur nu șeiu pentru ce? N'am știut atunci și astăzi cu atât mai puțin. Vrăgítorea se părea că nici nu mai cugetă la noi. Iși aruncă apoi privirea asupra noastră și apoi clătina cu capul mulțamită, contemplă apoi disordinea ce domniá în salon și-și inclină capul încă odată. După acésta începú să cânte inecișor și apoi se apucă să lege o cunună din florile veședite.

Eu nu șeiu cum páream în acea positură comică, cu ceea ce făcuse inse din salon, acea pré frumoasă sburdalnică, putea să fie într'adevăr mulțamită, pentru că o privire în acea odaie te făcea să cređi, că vechii noștri inamici — Tătarii — au intrat éráș în Podolia și au locuit în acea odaie 8 zile deplin. O oglindă eră spartă, peste a doua atérnă o năframă de mētasă ruptă în doue. — Eu șeiu și fără sticla acea că sūnt frumoasă, — rise drăcócica. Chipul Madonei, o copie frumoasă a Sixtinei, avea o barbă făcută cu cărbune, pecând din contră statua Stului Iosif eră îmbrăcată într'o rochie, scaunele erau trântite pe padiment, séu șchiopetau pe trei picióre, o meșcióra ce eră lucrată cu multă artă, eră tótă ciupită și din perinele divanului eșiá pērul de cal. Ușa balconului de lângă mine avea tot ferestri sparte. Eu întrebai care este motivul?

— Pentru că deschiderea ușei costă pré mult timp, — respunse ea ridend. Aer curat, cu voesc să am în continuu aer curat, de altcum tăcere vrăgitorule! Fii complesant, apoi te iert să vii aci lângă mine și tu Henrich! — aci!

Noi ședurăm lângă ea, apoi se jucă un timp cu capetele noastre, după cum făcuse cu florile. Acum sărută pe Henrich și me bătea pe mine, apoi me acoperiá pe mine cu flori și-l ardea pe dēnsul cu palma. Cineva nu-și póte inchipui ceva mai selbatic, mai frumos și mai respingător tot-odată. Sferșind și cu aceste, începú de-odată a sări și a jucă prin odăe făcend la tot pasul óre-care stricáciune.

Frumósei buste alui Kosciusko ce eră într'un unghiu făcú de-i sări capul — pentru că eu nu pot suferi domni bētráni, — sigur acea sórte l'ar fi ajuns și pe Mickievicz din celalalt unghiu, căci ea se pregătise a-l lovi, eu inse me reculesei și păși în mijloc:

— Stai! Pe acesta nu-l vei atinge tu!

— Pentru ce, vrăgitorule? — me întrebă ea privindu-me cu ochii ei fulgerători.

— Pentru că acesta singur e cel mai mare vrăgitor — i respunsei cu cea mai posibilă serioșitate. Și apoi am mințit eu óre? Nu vrăgeșce óre Adam Mickievicz într'adevăr pe fiecare, care-l cunoșce?! — Decă tu atingi pe acesta, așa te vei preface la moment într'o pisică! — Ea începú să ridă

ca o nebună. Acésta-i părea ei fórte curios. Miau, Miau! începú ea imitând vocea pisicii, ștergendú-se cu mâna pe obraz și intorcendú-se cătră mine, încát me cugetam acum la obrazul meu luciu, fiind că dēnsa nu inecetá a strigá: — Miau, miau!

De-odată inse se auđi un adevérat miaunat de pisică, care resună inspăimântător dinspre grădină și se auđiea tare precis chiar ca un echo puternic: miau, miau!

(Va urmá).

Cântece populare.

— Din partea de sus a Moldovei. —

I.

runđă verde alunică,
Multă jale me mánancă,
Multă jale și alean,
Arđă-l focul de dușman;
Că el când se 'npotriveșce,
De drăguț te despărteșce,
Și el chiar s'a 'mpotrivit,
De drăguț m'a despărțit.

II.

Frunđă verde rug ș-o salce,
Înimióra 'n mine zace,
Zace, zace,
N'am ce-i face,
Ca un pui într'o găóce,
Când n'are unde se'ntórce;
Și zace cu lunile,
De-mi repune țilele

III.

Frunđă verde grău mērunț,
In dēlul din resărit
S'aud górnele cāntând,
Darabanele bătend;
Sērmanii bieții flăcăi,
Cum îi strînge depe vâi?!
Și mi-i tunde ca pe oi,
Și le dă pēru 'n gunoi.
Vin măicuță de mi-l strînge,
Și mi-l strînge și mi-l plānge,
Și mi-l strînge smocușor,
Că-i frumos și gălbior;
Și să-l scoți la țile mari,
Să mi-l plāngă fete mari;
Fetele, nevestele,
Pe tóte cărările,

IV.

Me mir Prutul ce vueșce,
Vueșce, bolboroseșce;
Dare-ar Dumneđeu să sece,
Să remăie petriile,
Să le bată ploile,
Să le arđă sórele,
Să trec eu piciórele,
Să-mi vēd soriórele.

V.

De străină ce-am remas,
Numa-s nēgră pe obraz:
Că-s máncată de străini,
Ca érba de boi bētráni;
Și-s máncată de dușnani,
Ca Prutul de holovani.

B. V. Gheorghian,

Scrisore din Constantinopol.

— 5/17 iulie 1886.

Cutrier acest oraş de o săptămână de zile, şi totuşi şi acum numai cu multă sfielă iau condeiul în mână pentru a scrie câte ceva din cele ce am vădut în aceste puţine, dar în cuprinsul lor bogate zile.

Omul după ce a intrat în acest oraş, nu mai poate fi stăpân pe sufletul seu, nu mai poate să se gândescă câte la ceva, ba simţi o mare greutate în suflet să priveşti numai acele lucruri pe cari ţi-le înfăţişază acest oraş, unde par că s'au grămădit omenii din doue lumi, din orient şi din apus şi ca să producă aci un aşă sgomot, care te îmbetă, să-ţi înfăţişeze aşă tablouri şi tipuri, pe cari cine nu le-a vădut încă, le admiră, ér cel ce le-a vădut se mulţameşce şi cu aceea că le-a vădut, nu mai încercă a-şi da şi sémă despre ele, care dare de sémă şi cu cea mai deplină reuşită nu poate să fie decât numai o obscură descriere a originalului. . .

Nenumeratele corabii pe mare cu catartele lor mari şi mici, cu feluritele stéguri pe ele, o mulţime de zidiri aşedate pe şapte punţi ale Cornului de aur, sute de giamii cu turnurile lor fantastice şi biserici creştine cu turnuri mai seriose, o mulţime de omeni cari cutreeră oraşul cât e ziua şi nóptea, nişte strade ici frumoşe, colo inguste, de abia merg doi omeni alătura prin ele şi povârnişuri de trebuie să te springeseşi bine ca să nu te duci peste cap la vale pe nişte trepte cari numai trepte nu se pot numi, pavarea un pietriş de te împiedeci la tot pasul şi ér câte o stradă pe unde trece şi tramway, un sgomot asurđitor, étă ce se numeşce Constantinopol!

Stai la un colţ de stradă ca să priveşti; peste dece minute te pomeneşci în o altă stradă şi de acolo aşă mai departe, de nici nu şci cum ai ajuns acolo, veđi numai atât, că norodul te duce decă nu te vei trage la o parte.

Tóte străđile, tóte casele şi otelurile pline de omeni, de te miri ce caută atăta silă de om aci, de ce şi cum a vinit atăta lume într'un singur oraş. Te întrebi apoi: totdeuna este aşă pe aci, ori numai acum; totdeuna va fi aşă, ori se va schimbă acesta stare de lucruri? . . . Uitându-te inse pe Bosfor şi veđend că abia trec o câteva clipe în cari cine şcie din ce parte a lumii vapórele şi corabiile aduc şi duc pe omeni, te gândeşci nevrénd la aceea, că nici că se póte să se schimbe vr'odată fata acestui oraş, să inceteze acest sgomot, acesta mişcare, şi nici că se póte da un nume mai potrivit acestui oraş decât »cheia a doue lumi,« căci tot ce trece din orient în occident şi din lumea apusenă înspre resărit, tot, tot pe aci trece, pe aci le este drumul.

A vedé aiurea ce se vede pe aci, nu se póte! Póte să fie frumos Parisul cu palaturile sale măreţe, póte să fie pitoresc Neapolul, sgomotósă Londra, încântător Rinul cu valea lui poetică, póte să gáseşci lucru de admirat în Roma ori în Petersburg, póte să fie admirabilă Lisabona ori cascada dela Schaffhausen: un singur Bosfor este inse şi acesta este aci, un singur oraş pe malurile lui şi acesta este Constantinopolul!

Nu dic că nu-şi are şi Constantinopolul părţile sale urite şi rele. Din contră, le voi spune şi pe acelea. Aşă de esemplu: abstracţie făcend dela suburbia Pera, în care locuiesc europenii viniţi aci din apus, celelalte părţi ale oraşului iţi înfăţişază un tablou de tot urit! Oteluri murdare, cărciumi cu fel

de fel de proletariat a căror feţe desparate iţi inspiră temere, străđi neingrinite, case zidite una în spatele alteia şi făr de nici un plan, una aci de pétră, colo alta de lemn şi mai la vale alta derimată şi alta pe calea de a se derimă în ori ce minut în capul trecătorilor. . . Lipsă de fântáne, pe strade o mulţime de căni, administraţia pe cât se póte de próstă, o mulţime de pungăşi cari trăiesc ori înşelând ori furând pe străini, étă părţile rele şi urite ale acestui oraş, étă motivele pentru cari sântem în drept a-i condamna pe turci, că viniţi aci de sute de ani, gásend aci un oraş cu cultură şi în bună stare póte, ei nici decât nu s'au silit a-l ridicá, a face din acest oraş, atât de important, atât din punct de vedere geografic cât şi politic, în adevér cheia a doue continente! Ei mai mult au distrus din cele ce au găsit aci şi afară de vr'o câteva casarme inadevăr imposante şi palate de a sultanului, nu cred să fi făcut nici cât negru sub unghie pentru ridicarea şi înaintarea acestui oraş, căci partea nouă, partea zidită acum în urmă, adecă Pera, este zidită de europeni şi nu de turci! A trebuit să vină aci románi din România să facă societate de asigurare, englezi să facă tramway, germani să taie drumuri şi să facă tunele, francezi şi austriaci să reguleze pošta, de industrie şi comerţ turcesc nici pomenire! Cu un cuvént nimic bun, original de ale turcilor nu gáseşci afară de fesuri, pe cari nu-ţi le iau din cap nici pentru un Dđeu, fie în biserică, fie inaintea mai marelui seu, fie pe sóre ori în plóie! Fanatismul lor până acolo i-a dus, încât femeile şi-le ţin închise, ori decă umblă pe stradă, sânt acoperite peste faţă. . . Decă te duci în biserică la ei, când eşi afară preotul iţi mătura în urmă, căci dice că eşti necurat, pécátos, ér cătră căni au atăta venerare, încât un turc când móre totdeuna lasă din avuţia sa o parte pentru a se împărţi pe preţul aceleia mánecare cânilor, cari cutreeră cu sutele de mii stradele acestui oraş, şi-ţi pui vieţa în pericol când vei da în vr'unul care iţi stă în drum.

Dar tocmai pentru aceste lucruri este original şi interesant acest oraş. Turcii sânt altel omeni fórte amabili, primitori de străini şi ceea ce-i caracteriză mai bine: le place să trăiescă comod, sânt cu un cuvént materialişti!

Ţ-ai strins inse multe suveniri stând aci, poti vedé multe lucruri pe aci, cu cari s'ar mândri ori ce oraş al Europei!

Ai trecut odată Bosforul: şi poti apoi dice că ai veđut cea mai frumoasă parte a lumii, poti dice că ai veđut într'o órá atât, cât nu vei puté vedé şi uită în vieţa ta intrégă! . . .

Marea liniştită, pe care corabiile taie drumuri albe ca argintul, luminate fiind de sóre, al cărui resărit privit după mare iţi presintă cel mai admirabil tablou. . . Valurile mării în fiecare clipă işi schimbă colorile şi-ţi înfăţişază o serie intrégă de jocuri de colori, cari când le priveşci, iţi îmbetă vederea! . . . Cale de un cés de oraş vii între doue maluri ale Bosforului. În stânga şi în dreapta ta pe maluri palate, ici colo câte unul din marmură albă şi mai pe lângă tóte câte o grădină plină de arbori ori péréţii verđi de ederă care îi imbracă. . . Din distanţă în distanţă redute, întárite cu tunuri, cari stau ca nişte urşi greoi pe zidurile gróse. Lângă ele soldaţi cari fuméză ori dorm. La ei merge şi aşă paza!

Este multă frumsete în acest drum. Bosforul forméză aci o mulţime de cotituri, golfuri mici şi din fiecare cotitură se desvêleşce câte un palat măreţ, care se oglindeşce în apa mării. Ici colo câte unul în ruine. Ne aminteşce că nimic nu este statornic pe acéstă lume. În partea dreptă cum vii în oraş, adecă partea europenă, sânt cele şapte turnuri ciun-

tite istorice. în cari numai Bosforul ne-ar ști spune câte vieți de oameni s'au stins. Acum sînt ruinate. . . amintiri de un trist trecut!

Aci sînt și palaturile sultanului. Pe partea Asiei-mici sînt doue,  r în partea despre Europa unul: seraiul propriu  is. T te s nt făcute din marmură și de o frumse e rară. De aci porniau odată porunci, de cari tremur  occidentul,  r acum sînt niște locașuri ale unei mulțimi de tr ndavi.

Este încă ceva de amintit aci: cimitirul sultanilor, în partea despre Scutari, unde poți afla multe monumente importante, unde inse numai anevoie poți pătrunde, fiind firea turcului închisă și fórte ciudată:  n acelaș timp te osp tez  și tot atunci numai cu vr' o recomand tie dela vr'un paș  poti să cercetezi murul și g miile mai însemnate.

Umbli mult, p n  ce te poți opri pe undeva unde să stai apoi și să privești, fiind orașul pe o întindere grozav de mare și fiind că locurile mai  semnate nu sînt la un loc, ci  mpr sciate: ici palatul și giamiul cutărui sultan, și cale de un c s alt palat și moschee tot interesantă, zidită de alt sultan.

Te perdi numai umbl nd prin ulițele, cari par că sînt niște părți din vr'un labirint despre care ai inv țat în mitologie și de care palat-labirint poți găsi mai multe pe aci; aș  de exemplu este palatul ministerului de interne, unde f r de un povățuitor nu poți să intri, decă voești ca tot în  iaua aceea să și eși din el.

  mult de v duț mai ales pe str di, pe cele doue poduri făcute peste Bosfor, și cari l g  aș  numita Galata cu vechiul Stambul, unde este și fosta biserică creștină Sta Sofia și alte palaturi frumoșe și antice.

Ici veți un englez cum merge flegmatic pe drumul seu uit ndu-se prin ochelari la Bosfor, ce-l  mp rt  pe el mulțimea din giurul seu! Și al torea cu el merge grecul vorbăreț l c nd p te tocmai tocmea asupra unor mărfuri cari acum au sosit, cu arm nul pe care tocmai l'a apucat. Colo un pers cu căciula lui galben  și interuil lung și mai la vale veți câte un negru cu frac și pantaloni de mod : numai fesul nu și-l schimbă! Ici veți un francez, colo un german seu rus ori un român. Tot  nsul în limba lui.

Un adev rat turn babilonic, unde ți se pare că nu se înteleg  menii, auđind at ta galagie și at tea limbi și totuș  ilnic veți vapore vinind aci pline cu străini. Numai turcul rem ne ce a fost: ture, om t rdu, pe care nimic nu-l mișcă! Ce-i pasă lui că străinii din  i în  i ocupă pe t te părțile terenul de sub picioarele lui: el stă liniștit în cafenea și trage din ergelea ori își s rbe caf ua negr .

Bine de ei că pot face aș  și bine de străinii cari s nt sirguincioși și ajung între astfel de  meni, căci se pot c p tui mai iute, și asta o fi cauza pentru ce-s at ția străini în acest oraș.

  peste putință că în aș  împregiurări turcii să o ducă mult. Ori se vor schimbă ei, ori li va schimbă forța celorlalte puteri acum în formă străine pe aci, dar în realitate st p ne deja.

Să nu uit inse, c  nu a face politică am luat condeuil în m n , ci pentru a spune c te ceva din celea ce am v duț. Să nu uit mai ales a scrie ceva despre Sta Sofie, care și acum este cel mai frumos giamiu mohamedan, și de și au cioplit turcii fața sfinților cari erau ciopliți în mamur , totuș și acum se v d fórte bine urmele unei admirabile arhitecturi, creatura unor creștini, cari de sigur nu s'au g ndit la aceea că acest locaș înzestrat mai nainte cu cruce, mai t rdu o să aibă o semilună pe turnuri.

Cunosc o câteva biserici frumoșe, am v duț mai multe lucruri de asta, inse mărturisesc că p n  ce

nu am v duț Sta Sofie, nu au putut să fie clare ideile mele despre un lucru de artă, căci numai v dund multe și din diferite timpuri, p te să-și dea omul sémă despre ceea ce numim artă. Fosta biserică Sta Sofia, acum giamiu turcesc, este un lucru de mare artă! Privind-o pe dinafară, îți împune colosul de zidire făcut cu un plan bine meditat: armonie de arhitectură între t te părțile zidirii, styl de și byzantin, dar destul de ușor. . . Pe din lăuntru mare, spațios . Ferestri mari și înalte făcute t te cu o deosebită artă, pe păreți o pictură admirabilă și unică în felul ei; st lpii, amv nele, scaunele, stranele t te, t te își au un ceva propriu, ce numai aci poți ved !

C t despre celelalte zidiri mai  semnate, nu pot a me întinde a scrie despre t te câte am v duț. Să fie destul o câteva: aș  în Fanar (trist pentru noi Românii) este reședința patriarhului grec și o școlă pompos  zidită de d nsul.  n Galata este turnul de observare (nota bene aci rar trece o n pte să nu fie foc).  n Stambulul propriu  is este pe lângă Sta Sofie și Sublima p rt , o zidire mare ca din poveste și tot aci se vede o parte din reședința vechilor  mp rați greci. Tot pe aci este un bazar, în care sînt tot felul de prăvăli și prin care poți umblă o  i  ntreg  și totuș nu poți să-l veți în t te părțile. Cea mai frumoșă parte a orașului este Pera, unde locuiesc europenii și care este un adev rat oraș occidental.  r c t pentru frumseța naturală, apoi să privești Bosforul  i și n pte s pt m ni de-a r ndul și totuș nu-ți vine a te despărți de el. Este ceva frumsețe ce nu se p te descrie. . . Eu stau pe malul seu, și-l privesc de multe  ile și totuș aș voi să mai stau aci, unde totul este aș  de frumos. . .  iaua resaritul s relui, sgomotul vaporelor, corabiilor și bărcilor: nóptea luna care se oglindește în apa mării, pe care ici colo plutesc vr' o barcă cu un pescar seu cine știe cine:  n sf rșit totul, totul   frumos pe Bosfor, unde st nd mai multă vreme, ți se nasc în creier fantastice idealuri, veți par că syrenele plutind prin apa limpede a mării, chem nd cu c ntul lor dulce pe plutitor la sinul lor, ca apoi să-l om re, ori vr'un uriaș eșind din mare ca să riđ  de acești  meni mici cari trăesc pe uscat și totuș st p nesc și apele mării. . . Veți par că  nșir ndu-se pe dinaintea ta sute și mii de  meni, armate de puternici  mp rați și trec nd Bosforul, merg să cuceresc  lumea și nici pe unul nu-l veți  ntorc ndu-se. . .  ți trec par că pe dinaintea ochilor armatele cruciate merg nd să verse s nge pentru o cauză (ce lucruri ciudate în lumea asta!) și apoi  r c rt  pentru o sl nt  cauză asupra ic nelor, p n ce la porțile orașului bate dușmanul. . . Veți par că lupta încinsă,  menii decisi a muri pentru cruce și totuș veți cum în locul crucii se ridic  semiluna și cultura a sute de ani călcată, zdrobită într'o singură  i! . . . Și aș  mai departe, îți trec t te prin suflet, câte au trecut pe Bosfor: principii aduși legați și morți în cele șapte turnuri ori omoriti în apa Bosforului:  meni aduși în fer și p te liberați cu daruri ori dați morm ntului, după cum se  nv rte sórtea. . . Și ai ajuns p n în  ilele de ast di cu fantasia ta,  r ce se  nt pl  acum, lași să se gândescă asupra ei viitorul! Tu te mulțamești cu at ta, că ai v duț Constantinopolul, că în puține  ile ai v duț at ta, c t p te vieță ta  ntreg  nu vei ved  și ce ai v duț, nu vei uita nici odată!

Ioan Russu.

Eticheta.

Nu se cuvine ca în societate seu și aiurea să prezintăm  nt iu damele — domnilor. Totdeuna se prezintă  nt iu domnul — damei, chiar si decă acela

ocupă un post cât de nalt. Totdeauna cel mai tiner este a se presintă celui mai bătrân, de ori care secs; nici odată intors.

Nu se cuvine să fii in societate nici pré limbut, nici pré tăcut; liniștea e caracteristica de frunte a culturai distinsé.

Nu se cuvine a respinge cererea d'a cântă din gură séu la pian, numai in casul decă in adevér nu voim să cântăm. A respinge numai pentru ca să fim rugați mai de multe ori, este un semn de vanitate séu de capriț. De aceea:

Nu se cuvine ca dómna casei să róge mai mult de doue ori pe cineva să cânte. Primul refus a putut urmă din frică séu din modestie; a merge mai departe decât al doile nu este ertat.

Nu se cuvine să vorbim cu voce naltă, ori să tindem la conducerea conversațiunii.

Nu se cuvine a vorbi de persóna proprie séu de cause particulare. Decă voim să ne facem plăcuți, să vorbim de ceea ce intereséză pe alții.

Nu se cuvine să vorbim cu cineva in societate despre niște cause, cari numai pe noi ne privesc séu pe cari numai noi doi inși le înțelegem.

Nu se cuvine a vorbi de bólele proprie séu despre alte suferințe séu nécasuri. Celce se plânge, devine pentru societate neplăcut și urit.

Nu se cuvine a cârti pe cei ce nu sânt de față.

Nu se cuvine să lăudăm in societate mai indelung frumșea altor dame, lucsul altor case, succesul altor societăți, — și astfel să insistăm la superioritatea acelora. Lauda esagerată a persónelor și referințelor depărtate, arată nemulțămirea cu cei de față.

Censor.

Literatură și arte.

Călătoría lui Stanley prin Africa centrală (1874—1877) povestită cu deosebire pentru tinerime de R. Roth. Sub acest titlu a apărut la Brașov din tipografia Alexi și 'n editura librăriei N. I. Ciurcu un volum de 238 pagine in 8°, tradus de dl Andrei Bârsean, profesor in Brașov. Cartea e menită pentru tinerime, dar o pot ceti cu mare interes și cei mai in vârstă, căci e instructivă și bine tradusă. Dorim ca spriginul publicului, de care nu pré se pot lăudă autorii noștri, să indemne pe dl Bârsean a mai scóte la lumină și alte scrieri pentru tinerime. Cartea e decorată cu portretul lui Stanley, cu alte opt ilustrațiuni și cu o chartă. Prețul 65 cr. séu 1 leu 50 bani.

Spriginirea diaristicii române. Cetim in o corespundință din Retég a »Gazetei:« Pentru inteligința de pe aci încă nu e inventată arta lui Guttenberg, cel puțin la diarele române pe aci nu e aplicată și de e inventată, aceea o știu mai numai din »Magyar Állam.« ce se dá pe intențiuni neintentionate. N'ai vedé foi românești, să dai brânză de epure, căci, se vedeți dvóstră, bagsémă gazetarii români nu le dau pe ciuperci, ér bani nu se îndură domnii inteliginți să dea, căci au ce face cu ei, și dór nu-i vor mai dá și pe gazeturi. Nici cá li se póte pretinde, cá tot nu ar aflá ei ce allá in »Magyar Állam« și in șcólele cele multe prin cari au trecut, au invétat ei mai mult dóră decât ar puté invétá din un biet diar románesc, asá cetesc din stele. Foi ori foite românești au pe aci numai inteliginții cu mai puțină invétătură, ér cei ce pot cÁPÉtá »Magyar Állam«-ul pe intențiuni se tin de el cu tóte puterile. Apoi nu progresám? Căți abonați aveți pe aci? Cá alte foi românești nu sânt decât a unui dascál și »Gazeta Transilvaniei« vine la un preot; mai dubitezăj lumea cá progresám?« De-aceste s'ar puté raportá și din alte părți.

Convorbiri Pedagogice. Revistă pentru educațiune și instructiune, apare in Satul-nou; redactor respundător interimal I. Pop Reteganul invétator poporal. Sumarul nrlui 2, eșit acuma: Vasile Petri (cu portret fotolitografic și facsimil de subscriere). Chemarea invétatorului poporal. Să fie invétatorul june séu insurat. Ceva despre páne. Dascálul Ioniță (novelă). Anecdote. Cronica contimporană. Revista diarelor pedagogice. Curier bibliografic. Mosaic. Loc de informațiuni. Ghicitură. Telefonul Redacției. Premii pentru abonații »Convorbirilor Pedagogice.« Publicațiuni.

Tablourile mitropoliei din Iași. Dl Nestor Hayek a fotografat interiorul mitropoliei din Iași. Tablourile, cari represintă deosebite figuri și grupe, cum și părți din păreți, sânt espuse, spune »Liberalul« la ferésta stabilimentului fotografic al dlui Hayek. Acum se póte vedé mai bine, cá de condamnabil e gustul de a scrie in litere mari numele sfinților și ale grupurilor, cum și acela de a nu tiné socotélá de natură și a represintă in acelaș tablou și in acelaș timp: cerul, sórele, luna, stelele și curcubeul.

Diare noue. *Tipografia Română* se numește un nou organ de publicitate, apărut la București, ca organ al tipografilor români, propunédu-și a stáruí pentru îmbunătățirea sortii tipografilor. — *Asociațiunea* este o nouă revistă economică și literară, apărută la București sub direcțiunea dlui Basile C. Livian.

Broșură nouă. *La Iași* a apărut »Principiile constituției maghiare« de A. P. de Hațeg.

Teatru și musică.

Șciri teatrale și musicoale. *Dra Bârsescu* petrece încă tot la București, scrie »Epoca:« dílele când va puté da câteva represintațiuni in Teatrul Național din București, in érna anului viitor, nu sânt încă hotăríte, de óră-ce cu anevoință va puté obținé un concediu spre a merge 'n România. — *Dra Elena Teodorini* a plecat din Londra la Paris, unde va petrece câteva timp. — *Dra Leria* se aflá de câteva díle in Londra la principesa Ghica, soția ministrului României; marțile musicale ale legațiunii române sânt fórte la modă in Londra prin cercurile diplomatice și prin celea ale lunei nalte. — *Dl C. Borcónescu*, dirigent al corului din biserica Domnița Balașa in București, va fi trimis de cátră eforia bisericeii in Rusia, ca să studieze organizarea corurilor de acolo, cari astádi sânt cele mai bune in Europa. — *Dl G. Aug. Petculescu*, director al singurei trupe teatrale române dela noi, a dat in Hațeg o represintațiune in beneficiul șcólei centrale granițerești de acolo. — *Gimnasticii Mocean și Velescu* anunță »României,« cá in díua de 20 junie espirat au sosit la Suez, de unde au pornit la 22 junie direct la Aden.

Societatea pentru fond de teatru român tinénd adunarea sa generală in anul curent la Șomcuta-mare, in 11 și 12 august n., comitetul arangiator de acolo a ingrigit, ca publicul ce se va intruni la acésta serbătóre culturală-națională, să aibá cá de multe momente de desfétare. Tocmai primim următórea: invitare la concertul impreunat cu represintațiune teatrală de diletanți și la balul ce se vor întocmi in Șomcuta-mare la 11 și 12 august 1886 st. n. de cátră inteligința română din fostul district Chior, din ocașiunea adunării generale a Societății pentru fond de teatru român. In pausă la bal se vor represintă jocurile istorice române »Călușerul« și »Bătuta« in costume naționale. Concertul și teatrul din 11 August n. se va începe la 7 ½ óre, ér balul din 12 august la 8 óre séra. Prețul intrării la bal 1 fl. 50 c de

persoană, de familie de doi membri 3 fl., eră pentru ceialaltă de fiecare persoană 1 fl. v. a. Vinitele acestor petreceri sânt destinate fondului teatral român. Programele concertului și teatrului se vor publica pe cale diaristică și sera se vor împărți la cassă. On. oșteți sânt rugați a se însinua de timpuriu la președintele comitetului arangiator dl Nicolau Nilvan adv. in Șomcuta-mare, ca să se pótă face dispozițiile pentru incuarterare. Onorabili domni, cari din eróre séu din altă impregiurare n'ar fi in posesiunea invitării nóstre și ar avé de gând a participá la aceste festivitáti, sânt rugați a se considerá de invitați prin acésta publicare. *Comitetul arangiator.*

Concertul și teatrul din Șomcuta-mare. Primim tocmai acum niște detaiuri relative la concertul și represintațiunea teatrală, cari se vor arangia in Șomcuta-mare la 11 august n. cu ocasiunea adunării generale a societății pentru fond de teatru român. Astfel dară putem să anuñciám, că in concert dra Irina Antal din Beinș va cântá doue piese, fiind acompañați pe pian de dra Maria Butean din Seghedin. Va mai cântá pe pian dra Laura Borbola din Sătmar, care deja in concertul din Lipova, dat acolo cu ocasiunea adunării acestei societăți, ca fetiță pré tineră, surprinse publicul cu arta sa. Dra Irina Antal, a cărei voce melodiosă și d'un timbru argințiu a fost admirată și 'n concertul din érna trecută in Cluș, va cântá doue piese pré frumoșe: »Doi ochi« cuvintele și musica de dl Gr. Ventura și o arie din »Linda« cu textul in româneșce de Iosif Vulcan. In fine va fi și o declamațiune, de dl Ioan Ghețe profesor in Năséud. Represintațiunea teatrală va oferí publicului doue piese, amendoué originale și anume: »Anonimul« comedie intr'un act de Gr. H. Grandea și »Alb séu roșu« comedie intr'un act de Iosif Vulcan, jucată pentru prima-óră pe scena Teatrului Național din Bucureșci la 18/30 martie 1872, sub direcțiunea regretatului Pascaly. Rolurile, incheiá informatorul nostru, sânt împărțite la persoane destere.

Opera din Bucureșci. Repetițiunile de cor la Teatrul Național pentru stagiunea viitoare a Operei vor incepe la 15/27 iulie. In locul dlui Bimboni, pe care il anuñtasem că va fi numit șef de orchestru al viitoareii opere italiene, se dice — lucrul nu e sigur — se dice că va fi dl Riboldi, care a mai fost șef de orchestru încă doi ani de-a rândul la opera italiană. Domni Teodorescu, Dumitrescu, Cairetti, Băjenar, au fost angagiați la opera italiană. Se crede că deschiderea opereii italiene se va face tocmai la 1 noiembrie 1886.

Teatru la Sinaia. Regele și regina României au chemat la Sinaia pe dl și dna Gr. Manolescu, unde simpatici artiști ai Teatrului Național din Bucureșci vor da o serie de mai multe represintațiuni in sala teatrului din castelul Peleş.

Concertul din Bocșa-montană, anuñtat in nr. 26 al foii nóstre, a reușit bine, cu tóte că timpul a fost nefavorabil. Mare efect a făcut »Stéua visurilor mele« romanță esecutată de dra Maria Telescu, care a și fost poștită s'o repeteze. Asemene și dl Al. Diaconovici a fost acoperit de aplause, esecutând barcarola »La iubita mea.« Corul a făcut senzație cu »Sus opincă.« Intre oșteți s'a vėđut și dnii Aloisiu Wlad de Seliște jude la tabla regescă din Budapesta și Nicolau Popovici profesor de cãnt in Caransebeș. Invėtătorul Nic. Vulpe meritá laudă.

Colectiunea de arli populare române. Dl Vulpian ne anuñtă, că colectiunea sa de arii populare române, premiátă și de Academia Română a apărut. Străbunii noștri, dice dsa, au dispărut in nóptea trecutului, lăsându-ne țera lor ca teren indispensabil pentru esistință, limba lor vorbită și scrisă ca con-

tinuare a naționalității, datinele lor ca acomodare a vieții, musica lor nescrisă dar păstrată din generațiune in generațiune, ca cel mai scump suvenir, arătându-ne prin cântec, trecutul glorios al acestei dulce țeri! Acele amintiri au atât de mare legătură cu viața nóstră, cât a fost peste puțință de a se perde după secolii de óră-ce in ele se oglindesc scene întregi de mărire séu restriște, ce se transmit simțurilor nóstre prin efectul auditiv al Baladelor și Doinelor!! Fermecător este efectul auditiv al unei Doine, care opreșce pe străin din cale și il pune pe gânduri, ér pe noi ne creșce din légăn și ne resună in sin și pe afară, ca un accent de mărire in durere și veselie! Câti străini nu ar avé de cea mai vie satisfacere a duce in țera lor acele Doine și Balade ce aud la Români!? dar, apoi noi, cu ce plăcere ne găsim in față la auđul unei Doine, ce facem s'audă străinul, in țera lui! și cât de bine-i sede unei Doine in țera străină, ea este tot atât de mândră ca și costumul nostru național! Acele mândrețe populare române, cari lucesc intocmai ca petrele scumpe, m'au atras atât de mult, încât am sacrificat cei mai frumoși ani din viața mea și ađi răpindu-le in grupe, le pot arunca in tótă lumea, ca prin ele străinul să ne admire, țera, portul și eroismul! Ađi când avem o galerie musicală de patru sute tablouri, esprimate prin dulcele vers al doinelor, baladelor, idylelor! Când o salbă de cincisute hore, fac auđului un adevérat farmec!... Când un buchet de doue sute romanțe vechi parfumează vibrațiunile pianului, combinate cu timbrul vocal și un lanț de doue sute cincideci de jocuri de brău, aruncat cu plăcere pe claviaturile pianului! Vie ori cine are plăcere de a gustá din imbětătorul farmec al musiceii populare române! și se va simți mândru Românul de clasicitățile sale! » Colectiunea, in ediție de lucș, se inparte in trei volume: I, balade, doine și idile, voce și piano, 381 arii lei 20; II, horele nóstre, 500, lei 25; III, jocuri de brău, 259, lei 10, in total lei 55. Unui amator pentru tóte i se oferă un rabat de 10 %. Fiecare volum este împărțit in fascicule de 50 arii a 3 lei. De vėndare la dl Vulpian in Bucureșci, hótel de Françe.

Piesă nouă. In cursul sėptemănei viitoare se va jucá la teatrul din grădina Rașca in Bucureșci o nouă comedie: »Politica Babachi« de dl D. R. Rosetti. Se mai pregăteșce, scrie »Epoca,« de unde scótem aceste șire, pentru aceeaș grădină o mare feerie.

O cântăreță nouă. Invitații dlui Franchetti la o mică serată ce o dete de curėnd in locuința dsale din Bucureșci, au avut plăcuta ocasiune să asculte o frumoșă voce de soprano, plină de frumoșe promisiuni. Dra Aneta Basarabescu, acompañați de dl Franchetti, maestru dumnia-ei, a incântat, spune »România,« societatea esecutând mai multe bucăți de operă.

Conservatorul din Iași. Impărțirea premiilor Conservatorului din Iași s'a făcut luni cu mare solemnitate in sala Teatrului Național din a doua capitală română. In partea întei a serbării s'a cântat și esecutat vr'o dece bucăți din Beethoven, Bellini, Schubert și din autorii indigeni Musicescu și alții. In partea II, s'a jucat »Ovidiu« și 'n urmă s'a făcut éraš musică.

Ce e nou?

Șoiri personale. Pr. Ssa episcopul Ioan Popas și dl deputat dr. Iosif Gall, rentorcėndu-se dela congresul din Sibiu, s'au oprit pe o jumėtate de đi la Arad, unde au visitat seminariul și alumneul diecesan. — Pr. Ssa episcopul Ioan Szabó la 12 iulie a sfințit biserica din Pribileșci in Chioar, cu care ocasiune a fost oșpele contelui Géza Teleky; inteligința română i-a făcut o primire căldurósă. — Baronul Leonida

Popp, adjutantul Maj. Sale c. r. și șeful cancelariei militare, a petrecut zilele acestea în Aiud, la rudele sale, vizitând și salinile dela Mureș-Uitroa: de acolo s'a dus la Năsăud, unde are să stea vr'o două săptămâni. — *Dl. dr. Grigore Silasi*, se dice, este designat pentru postul de director al școlii de fete din Sibiu a Asociațiunii transilvane. — *Regele Carol al României* va face în curând o călătorie în Germania; se va duce la Königstein lângă Francfort pe Main, unde i s'a și reținut apartamente la hotelul Pfaff.

Hymen. *Dl. Teodor Faur*, învățător primar în Örményes, comitatul Caraș-Severin, a incredințat pe dra Elena Calbasa, învățătoareasă în acea comună. — *Duminecă*, în 6/18 iunie, la 1 oră p. m. s'a celebrat la Mitropolia din București cununia religioasă a dlui *Nicolae Crătunescu*, profesor la facultatea de drept în București, cu dra Maria V. Cuțarida, doctor în medicină dela facultatea din Montpellier.

Asociațiunea transilvană. Doritorii d'a participa la adunarea generală din *Alba-Julia* au să se adreseze pentru cvartiere la dl avocat Ioan Coșeriu. — *Despărțământul VIII* a ținut adunarea sa în comuna Totoiu, la 11 l. e., sub presidiul dlui director Ioan Pipoș; după încheierea ședinței oșpeții s'au intrunit la masa dlui notar din localitate Ludovic Andrei.

Adunări învățătoresci. *La Cohalm* în 22 iunie s'a ținut adunarea generală a învățătorilor din protopresbiteratul Cohalmului, sub presidiul părintelui protopresbiter Nicolae D. Mircea, care în cuvântul de deschidere a vorbit despre cultura intelectuală și morală. Apoi învățătorii I. Popescu, Naftanail Pulca, Ioan Roșca, au ținut disertațiuni și prelegeri practice. — *La Brad* în 1 și 2 august n. va ține adunarea sa generală despărțământul I al reuniunii învățătorilor români gr. or. din părțile zarandane, sub presidiul dlui Ioan German, funcționând ca secretar dl Petru Rimbaș; cu asta ocaziune învățătorii Ioan Anghel, Simeon Micu, Avram Mihut, Gavril Simadrea, Iosif Bașa și Ioan German vor ceti lucrări de-a lor și vor ține prelegeri practice.

× **Costumul național.** Sub acest titlu dșora Maria S. Danila scrie din Budatelec în Ardeal un apel în »Gazetă» către damele române, să facă ele ineseși costumul național și dice între altele: »S'a născut inse între damele noastre române deja reua datină, de a-și comandă gata costumele. La acesta aș ave de a face o modestă observare. Observarea acesta puce de din o inimă sinceră, și cred, că nimeni nu-mi va imputa, pentru că o am făcut. Comandarea acesta a costumelor nu e corespunzătoare din trei puncte de vedere: întâiu nu e de imitat, pentru că oșeș-cum dovedeșce o neșciință, neabilitate în arta de a le pregăti, de a le țese. Din al doile punct de vedere considerată, nu e de primit din cauză, că cumpărarea unor astfel de costume costă o sumă nu neînsemnată de bani și cu toate acestea nu sânt în conformitate cu portul Românelor din respectivul ținut și, pe lângă aceea, nu-s așa de durabile, ca cele făcute de mâna proprie. Al treile, comandarea costumelor gata nu e recomandabilă, pentru că serveșce de exemplu reu țăranelor, încât acestea se nizușce ca să facă și ele ore care lues de vestiminte.»

Dela băi. Din *Mehadia* ni se scrie, că acolo nici într'un an n'au fost așa puțini oșpeți ca n' acesta. — *Dela Sân-Georgiu* tocmai acum ni se vesteșce, că p'acolo în săptămâna trecută a fost un timp posomorit. ba a și nins; pân acuma s'au adunat puțini

oșpeți, din România nici unul. — *Din Tușnad* ni se scrie, că ploile nu mai incetěză de vr'o deșce zile: mulți au plecat din cauza acesta. — *La Calimăneșci* în România stabilimentul de băi s'a deschis în 1/13 iulie. Aici este un otel cu 100 de camere, salone de citire, de convorbire, de biliard și jocuri, sală de bal, musică militară, bal de două ori pe săptămână: stabilimentul de băi este instalat după sistemul cel mai nou.

O baie nouă în București. Cetim în »Românul»: Una din cele mai mari distracțiuni de față e basiful noului stabiliment de băi al eforiei. La 4 ore tot Bucureșciul cunoscut bărbătesc este în apă. Tote categoriile se scald. Tineri, de mijloc, bătrâni, cunoscuți, de toate naționalitățile, inotă, se dau afund, es, se amuză în fine în apă. Tote partidele se ved despote de ori ce fel de eres, în sostumul verității pe care ar trebui să-l aibă moralmente. Politica chiar e sub dușă. Stabilimentul e foarte frumos și bine ținut. Basiful foarte spațios și plin de o apă curată care se improștează într'una, e aședat în salonul cel mare unde érna se dau baluri. De-asupra lui s'a danțat mult, sânt d'abiă câteva luni. Logile d'impregiur serveșce de cabine. Tavanul luminat cu geamuri de colere lasă să trecă o lumină dulce, ferind pe băiași de razele unui sóre de coptor. Dușele au un singur defect, nu sânt destul de inalte și n'au pistolul pieziș pentru spate și ploia de jos. Băile calde las mult de dorit, atât și pentru curățenia apei, cât și pentru confort. Cu toate aceste mici defecte, cari se pot înlătură lesne, stabilimentul eforiei e o podobă pentru București și pôte rivalisă cu cele mai frumoșe din Europa.

Soliri militare. Comandantele general al Ungariei, baronul Edelsheim-Gyulai este trecut la pensiune și în locul lui s'a numit Feldzeugmeisterul comite Pejacevici, care până acum a ocupat postul de inspector general al cavaleriei. De odată cu acesta schimbare în postul de comandante general al Ungariei, fôia oficială a armatei a publicat și numirea generalului de brigadă Iansky ca general de divizie. Iansky, după cum se șcie, este generalul care a deșpus cununa pe mormântul lui Hentzi și prin asta a provocat interpelațiuni din dietă și demonstrațiuni depe stradele Budapeștei.

Călinarul săptămânei.

Diua sêpt.	Călinarul vechiu	Călin nou
	Dum. 6-a a SS. Părinți, gl. 5, sft. 6.	
Duminecă	13 Sob. Ach. Gavriil	25 Iacob Ap.
Luni	14 Apost. Achila	26 Ana
Marti	15 SS. M. Chiril și Iul.	27 Pantaleon
Mercuri	16 S. Muc. Atinogen	28 Inocențiu
Joi	17 † M. Marina	29 Marta
Vineri	18 M. Iachint și Emil	30 Avdon
Sâmbătă	19 Cuv. Macrina	31 Ignat L.

Semestrul iuliu—decembre s'a inceput cu nr. 27. Rugăm pe aceia, acărora abonamente au expirat cu nr. 26., să binevoșcă a le înnoi de timpuriu, căci abonamentele neplătite regulat ne îngreuněză mult. Cei ce nu mai vor să fie abonați, sânt rugați a ne scrie prin corespondință postală sêa a ne înapoiașca costul. Cei ce primesc două numere, se consideră ca abonați.